Sisäministeriö NEUVOSTORAPORTTI SM2021-00327

KVY Rytkönen Riikka(SM) 03.09.2021

Asia
OSA; Ylimääräinen oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 31.8.2021; Sisäasiat

Kokous
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 31.08.2021

Puheenjohtaja järjesti 31.8.2021 ylimääräisen oikeus- ja sisäasioiden neuvoston Afganistanin tilanteen muuttoliike- ja turvallisuusvaikutuksista keskustelemiseksi. Kokouksen jälkeen annettiin yhteinen julkilausuma.

1. Afganistanin tilanne: Sisäasioihin liittyvät näkökohdat
Lopullinen julkilausuma 11385/21; Keskustelu ja julkilausuman hyväksyminen

Puheenjohtaja oli kutsunut koolle ylimääräisen oikeus- ja sisäasioiden neuvoston sisäministerikokoonpanossa Afganistanin tilanteen muuttoliike- ja turvallisuusvaikutuksista keskustelemiseksi.

KOM/vpj. Schinas totesi, että viimeaikaisilla tapahtumilla on vaikutusta myös sisäasioihin ja ne ovat osoittaneet koordinoinnin ja solidaarisuuden tarpeen. EU:n tulisi antaa vahva yhtenäinen viesti. Myös taloudellinen tuki alueelle on tärkeää. Vuoden 2015 kokemuksia tulee hyödyntää ja syventää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, sekä hyödyntää komission omaa kriisinhallintaverkostoa ja neuvoston kriisinhallintajärjestelmä IPCR:ää. Maahanmuuton reittejä on kontrolloitava, kenenkään ei pitäisi joutua vaaralliselle matkalle suojelua saadakseen. Ihmissalakuljetusta tulee torjua, ja erityisen haavoittuvassa asemassa olevia on tuettava. Ulkoinen ulottuvuus on osa turvapaikka- ja maahanmuuttopaktia, mikä korostaa myös annettavan julkilausuman merkitystä.

KOM/Johansson korosti, että humanitaarista katastrofia tulee välttää. Afganistan saa nyt humanitaarista apua, mutta jatkossa avun tulisi olla kestävämpää. EU:n tulee olla valmis tukemaan afganistanilaisia joko maan hallituksen kautta tai muita väyliä käyttäen, vain tällä tavalla pystytään torjumaan mahdollinen maahanmuuttokriisi. Naapurivaltioiden ja lähialueen valtioiden tukeminen on tärkeää. Haavoittuvien ryhmien, kuten ihmisoikeusaktivistien, naisten, lasten, toimittajien, naistuomarien jne. uudelleensijoittamista tulee jatkaa, koska näihin ryhmiin kohdistuu tällä hetkellä välitön uhka. Tähän tarvitaan globaali lähestymistapa yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa. Ulkorajojen turvaamiseksi tulee käyttää olemassa olevia välineitä ja saada kaikki maahantulijat rekisteröityä Eurodaciin. Terrorismin ehkäisemiseksi tarvitaan yhteistyötä afganistanilaisten kanssa ja mahdollisesti hankkeistaa terrorismin vastaisia toimenpiteitä Afganistanissa.

Euroopan ulkosuhdehallinto, Frontex, EASO ja Europol antoivat omat katsauksensa Afganistanin ajankohtaisesta tilanteesta.

Puheenvuoroissa korostettiin, että kyseessä on ensisijaisesti humanitaarinen kriisi, ja painotettiin kansainvälisen yhteistyön tärkeyttä. Jotta tilanne ei muuttuisi maahanmuuttokriisiksi, on annettava

tukea Afganistanin naapurivaltioille ja lähialueelle. EU-rahoitusta on lisättävä alueelle. Haavoittuvassa asemassa olevat, kuten naiset ja lapset, mutta myös ihmisoikeusaktivistit, toimittajat ja naistuomarit tarvitsevat eniten suojelua. Maahanmuuton ulkoista ulottuvuutta pidettiin tärkeänä. Ulkorajoista huolehtimisen merkitys ja rajat ylittävän rikollisuuden, kuten ihmissalakuljetuksen torjunta, sekä kaikkien EU:n alueelle tulevien rekisteröiminen Eurodaciin on olennaista. Osa jäsenvaltioista piti prioriteettina afganistanilaisten auttamista paikan päällä ja ratkaisujen hakemista alueella tärkeänä, ja osa korosti, että maahanmuuttoa ei tulisi käyttää välineenä poliittisiin tarkoituksiin.

Suomi toi omassa puheenvuorossaan esille laillisten maahanmuuton väylien ja erityisesti uudelleensijoittamisen merkityksen EU:n uskottavuudelle. Maahanmuutto- ja turvapaikkapaktia tulisi edistää nopealla aikataululla. Ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja lapsen oikeuksien kunnioittaminen tulee taata. Afganistanin tilanne edellyttää EU:n yhtenäistä vastausta ja humanitaarisen katastrofin estäminen on yhteinen velvollisuus. Suomi tuki julkilausumaa.

Ministerit hyväksyivät kokouksen päätteeksi julkilausuman Afganistanin tilanteesta.

Suomen edustajat
Sisäministeri Maria Ohisalo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
11374/3/21, 11385/21

Liitteet

Viite

Asiasanat	Afganistan, Afganistanin tilanne, maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, osa-neuvosto, turvapaikanhakijat, turvapaikka, turvallisuus
Hoitaa	**LVM, OM, SM, STM, TEM, UM, VM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, PE, PLM, TPK, TULLI, VNK, VTV, YM